

แนวทางการบังคับใช้ประมวลจริยธรรม
ให้ครอบคลุมถึงคณะกรรมการ

จัดทำโดย

ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สำนักงาน ก.พ.

แนวทางการบังคับใช้ประมวลจริยธรรมให้ครอบคลุมถึงคณะกรรมการ

โดยที่พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๓ (๒) บัญญัติให้คณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรม (ก.ม.จ.) มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดแนวทางหรือมาตรการในการขับเคลื่อน การดำเนินกระบวนการรักษาจริยธรรม รวมทั้งกลไกและการบังคับใช้ประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และมาตรา ๑๔ บัญญัติให้ ก.ม.จ. มีหน้าที่และอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์เป็นระเบียบ คู่มือ หรือแนวทางปฏิบัติ ประกอบกับคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔ มีมติรับทราบการจัดทำประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ใช้บังคับครอบคลุมถึงคณะกรรมการตามที่ ก.ม.จ. เสนอ

เพื่อให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคล องค์กรที่มีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรม และหน่วยงานของรัฐ มีแนวทางการปฏิบัติในการนำประมวลจริยธรรมไปใช้บังคับให้ครอบคลุมถึงคณะกรรมการ ก.ม.จ. จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๓ (๒) และมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดแนวทางดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. ให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคล องค์กรที่มีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรม และหน่วยงานของรัฐ นำประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จัดทำขึ้นไปใช้บังคับให้ครอบคลุมถึงคณะกรรมการซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบหมายให้อำนาจทางการปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมายในหน่วยงานของรัฐ ได้แก่

(๑) คณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการเสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ เกี่ยวกับนโยบายยุทธศาสตร์ หลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐานต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนงานในระดับชาติ และระดับองค์กร

(๒) คณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่ง การบรรจุ การคัดเลือก การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การกำหนดอัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่น สอดส่องดูแล ให้คำแนะนำ กำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่

ในหน่วยงาน รวมถึงคณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการบริหารงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

(๓) คณะกรรมการที่ทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทในทางปกครองซึ่งต้องประสานประโยชน์โดยส่วนรวมของรัฐและประโยชน์โดยส่วนตัวของเอกชน

ทั้งนี้ ให้รวมถึงคณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ซึ่งคณะกรรมการตาม (๑) (๒) และ (๓) แต่งตั้งด้วย

๒. การพิจารณาประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการต้องยึดถือปฏิบัติ ให้พิจารณาตามแนวทาง ดังนี้

๒.๑ กรรมการที่กำหนดในลักษณะที่เป็นชื่อตำแหน่ง ผู้แทนของตำแหน่ง ผู้แทนของหน่วยงานของรัฐ และผู้แทนของคณะกรรมการ ให้ยึดถือและปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐของหน่วยงานที่ตนเองสังกัดเป็นพื้นฐาน รวมทั้ง ต้องปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทนั้น ๆ ที่คณะกรรมการต้องถือปฏิบัติเพิ่มเติมด้วย

๒.๒ กรรมการที่กำหนดในลักษณะตัวบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ เฉพาะด้าน องค์กรเอกชน หรือตัวแทนของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ให้ยึดถือและปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทนั้น ๆ ที่คณะกรรมการต้องถือปฏิบัติ และในกรณีที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐของหน่วยงานที่ตนเองสังกัดด้วย

๒.๓ กรรมการที่มาจากคณะรัฐมนตรี ให้ยึดถือและปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐประเภทนั้น ๆ และประมวลจริยธรรมสำหรับข้าราชการการเมือง

๒.๔ คณะกรรมการที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติงานตามภารกิจสำคัญของรัฐบาลให้ยึดถือและปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมสำหรับข้าราชการการเมือง

กรณีที่ไม่เป็นไปตามข้อ ๒.๑) ๒.๒) ๒.๓) และข้อ ๒.๔) ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของ ก.ม.จ. ในการวินิจฉัย

๓. ในกรณีที่กรรมการมีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรม หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม ให้ดำเนินการตามแนวทาง ดังนี้

๓.๑ กรณีที่กฎหมายจัดตั้งคณะกรรมการกำหนดบทลงโทษ (Sanction) โดยครอบคลุมถึงการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มีความประพฤติเสื่อมเสีย ให้พิจารณาการฝ่าฝืนจริยธรรมโดยให้ดำเนินการตามวิธีที่กฎหมายกำหนด

๓.๒ กรณีที่กฎหมายจัดตั้งคณะกรรมการไม่ได้กำหนดบทลงโทษ (Sanction) มีแนวทาง ดังนี้

๓.๒.๑ กรณีกรรมการที่กำหนดในลักษณะที่เป็นชื่อตำแหน่ง ผู้แทนของตำแหน่ง ผู้แทนของหน่วยงานของรัฐ และผู้แทนของคณะกรรมการ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรรมการที่กำหนดในลักษณะที่เป็นชื่อตำแหน่ง ให้ผู้ที่มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนั้น เป็นผู้พิจารณาการฝ่าฝืนจริยธรรม โดยดำเนินการตามกระบวนการรักษาจริยธรรมที่กำหนด และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น เช่น กรณีกำหนดให้ตำแหน่งอธิบดีเป็นกรรมการ หากถูกกล่าวหาว่ามีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมให้ปลัดกระทรวงเป็นผู้พิจารณาดำเนินการตามกระบวนการรักษาจริยธรรมของประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติของผู้นั้น

(๒) กรรมการที่เป็นผู้แทนของตำแหน่ง หรือผู้แทนของหน่วยงานของรัฐ ให้ผู้ที่มีอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่แทนเป็นผู้พิจารณาการฝ่าฝืนจริยธรรม โดยดำเนินการตามกระบวนการรักษาจริยธรรมที่กำหนด และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น ทั้งนี้ ในระหว่างการพิจารณาดำเนินการให้เป็นอำนาจของผู้ที่มีอบหมายว่าจะให้ผู้นั้นหรือผู้อื่นปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการ เช่น กรณีกำหนดให้อธิบดีหรือผู้แทนเป็นกรรมการ หากผู้แทนที่อธิบดีมอบหมายถูกกล่าวหาว่ามีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณาดำเนินการตามกระบวนการรักษาจริยธรรมของประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติของผู้นั้น และให้เป็นดุลยพินิจของอธิบดีที่จะมอบหมายให้ผู้นั้นหรือผู้อื่นปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการแทน

(๓) กรรมการที่เป็นผู้แทนของคณะกรรมการ หากถูกกล่าวหาว่ามีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนจริยธรรม ให้คณะกรรมการที่มอบหมายผู้แทนเป็นผู้พิจารณาตามกระบวนการรักษาจริยธรรม และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในระหว่างการพิจารณาดำเนินการ ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการที่มอบหมายว่าจะให้ผู้นั้นหรือผู้อื่นปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการ

๓.๒.๒ กรณีกรรมการที่กำหนดในลักษณะตัวบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ ประสิทธิภาพเฉพาะด้าน องค์กรเอกชน หรือตัวแทนของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ มีแนวทางการพิจารณาดังนี้

(๑) กรรมการที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้แต่งตั้ง

(๒) กรรมการที่มาจากกระบวนการสรรหาและคัดเลือกในหลายขั้นตอน เช่น กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ผ่านการเสนอชื่อโดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภา

(๓) กรรมการที่ได้รับการเลือกมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงาน เช่น ผู้แทนข้าราชการพลเรือนในคณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการ

ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการที่จะมีมติให้ออกจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการเท่าที่มี และในกรณีที่ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ผู้ที่มิอำนาจแต่งตั้งบุคคลให้ทำหน้าที่เป็นกรรมการ เป็นผู้พิจารณาการฝ่าฝืนจริยธรรม โดยดำเนินการตามกระบวนการรักษาจริยธรรมที่กำหนด และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับความประพฤติของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นด้วย

(๔) กรรมการที่เป็นรัฐมนตรี หากถูกกล่าวหาว่ามีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณา และหากนายกรัฐมนตรีถูกกล่าวหาว่ามีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมให้การดำเนินการเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

(๕) กรรมการที่มาจากองค์กรภาคเอกชน เช่น ประธานสภาหอการค้า ประธานสภาอุตสาหกรรม นายกสภานายความ หากถูกกล่าวหาว่ามีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืน

จริยธรรม ให้พิจารณาตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการพิจารณาความประพฤติของภาคเอกชนนั้น ๆ ที่บังคับใช้อยู่

๔. ให้นำประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐไปใช้บังคับกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่หน่วยงานของรัฐว่าจ้างมาเพื่อปฏิบัติงาน ทั้งในกรณีของการจ้างบุคคลเพื่อเป็นที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ปฏิบัติงานในสาขาวิชาที่มีลักษณะเฉพาะ รวมถึงการจ้างบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของหน่วยงาน หรือเป็นการจ้างเพื่อปฏิบัติงานสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารราชการแผ่นดิน หรือการตัดสินใจเชิงนโยบายของรัฐบาล หรือการบริหารงานขององค์กร รวมถึงมีผลกระทบต่อภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึงการเชิญบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อเป็นที่ปรึกษาของหน่วยงานในภารกิจสำคัญดังกล่าวด้วย

ทั้งนี้ ข้อตกลงการจ้างหรือสัญญาจ้างให้นำการประพฤติปฏิบัติตนตามประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือข้อกำหนดจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐไปกำหนดไว้ด้วย

๕. ให้มีการปฐมนิเทศ หรือจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมเกี่ยวกับประมวลจริยธรรม เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนสร้างการตระหนักรู้ให้แก่คณะกรรมการ เพื่อเป็นการส่งเสริมและป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรม หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม
